

Ondernemershuis

HANZEGILDE

Werkt voor ondernemers

Onderzoek naar de impact
van de Corona crisis op de
Doesburgse Ondernemers

Colofon

Titel: Onderzoek naar de impact van de Corona-crisis op de Doesburgse Ondernemers
Datum: 28 maart 2020
Onderzoek en Rapportage: Drs. Ilse Schrijver
Contactgegevens: Ondernemershuis Hanzegilde, Ilse Schrijver: Ilse@hanze-gilde.nl

Samenvatting

In december 2019 startte in de regio Wuhan in China een uitbraak van een nieuw coronavirus. Wereldwijd, dus ook in Nederland worden er maatregelen genomen om verdere verspreiding van het virus tegen te gaan (RIVM, 2019). In Nederland is het beleid gericht op het maximaal controleren van het virus (rijksoverheid, 2019) Deze maatregelen hebben naar verwachting een remmend effect op de verspreiding van het virus.

Hoewel er nog weinig onderzoek is gedaan naar de economische impact van de maatregelen, is al wel duidelijk dat de impact groot zal zijn. Door de maatregelen kunnen ondernemers hun goederen en diensten niet langer aanbieden. Ook geven consumenten minder uit omdat ze zich zorgen maken over hun inkomen (Omroep Gelderland, 2020). De steun die de overheid heeft toegezegd aan ondernemers, gaat er in de nabije toekomst voor zorgen dat er nieuwe bezuinigingen gaan komen (Boot et al. 2020; Omroep Gelderland, 2020).

Aan het onderzoek hebben 70 respondenten meegedaan. De meeste respondenten hebben diverse maatregelen getroffen in de strijd tegen Corona, zoals thuiswerken, staken van de werkzaamheden, hygiëne maatregelen op de werkplek, aanpassing van de openingstijden en een maximum aantal klanten in de winkel. Diverse respondenten zijn op aangeven van de overheid gesloten.

Om de economische gevolgen van de maatregelen op te kunnen vangen hebben 23 respondenten (nog) geen aanvullende maatregelen getroffen. Enkele respondenten geven expliciet aan dat dit voor hen ook niet nodig is. Andere respondenten geven aan de mogelijke maatregelen nog te onderzoeken. Maatregelen die respondenten al getroffen hebben zijn onder andere kostenverlaging, intensivering van commerciële activiteiten, richten op behoud bestaande klanten. Respondenten geven aan genooddaakt te zijn hun eigen buffer aan te spreken en sommigen hebben reeds uitstel van betaling aangevraagd. Respondenten besparen ook op de privé-uitgaven. Diverse respondenten geven aan gebruik te gaan maken van de door de overheid beloofde ondersteuning, zoals inkomensondersteuning en uitstel van belasting. Een enkeling heeft besloten het bedrijf te stoppen.

De respondenten kijken niet alleen naar de kostenkant maar ook naar nieuwe producten en diensten. Hoewel niet alle respondenten in staat zijn om nieuwe producten of diensten te ontwikkelen, in zo'n korte tijd of door gebrek aan middelen, zijn er toch al diverse initiatieven genomen, zoals (gratis) thuisbezorgen, maken van voordeelpakketten, het bieden van korting op bestaande producten, nieuwe (online) diensten en versterken van de band met bestaande klanten. Verschillende respondenten geven aan nog in de brainstormfase voor nieuwe producten of diensten te zitten.

Meer dan de helft van de respondenten zet digitale vaardigheden, creatieve vaardigheden en probleemoplossende vaardigheden in om deze crisis het hoofd te bieden. Ruim een derde gebruikt (daarnaast) ondernemersvaardigheden. Andere vaardigheden die genoemd werden zijn het hebben van een toekomstvisie en kijken naar wat er (wel) kan. Ook werd support van andere ondernemers genoemd.

We adviseren om de onderzoeksresultaten breed te verspreiden, zodat ondernemers zicht krijgen in elkaars situatie en handelingswijzen. Zo kunnen Doesburgse ondernemers leren van elkaar.

Daarnaast adviseren we de gemeente om regelmatig te inventariseren bij de ondernemers in Doesburg wat de impact is van de huidige crisis, en welke mogelijkheden en kansen gezien worden. Hierbij dient de focus niet alleen te liggen op de ondernemers in de binnenstad, maar ook op de ondernemers daarbuiten.

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Inleiding	5
2. Een online verkenning naar de gevolgen voor Nederland	6
3. Resultaten	7
<i>Kenmerken respondenten</i>	7
Advies	11
Bronnenlijst	12
Bijlage 1 Vragenlijst	13
Bijlage 2: Antwoorden op de vraag ‘welke maatregelen heeft u getroffen in uw bedrijf m.b.t. Corona?’	16
Bijlage 3: Welke maatregelen heeft u getroffen m.b.t. de economische gevolgen?	18
Bijlage 4: “Welke nieuwe producten of diensten heeft u bedacht?”	20
Bijlage 5: “Als u nog opmerkingen heeft, kunt u ze hier plaatsen”	21

1. Inleiding

In december 2019 startte in de regio Wuhan in China een uitbraak van een nieuw coronavirus. Het virus kan de ziekte COVID-19 veroorzaken. Koorts en luchtwegklachten zijn de meest voorkomende klachten bij patiënten met dit virus. Wereldwijd, dus ook in Nederland worden er maatregelen genomen om verdere verspreiding van het virus tegen te gaan (RIVM, 2019). In Nederland is het beleid gericht op het maximaal controleren van het virus (rijksoverheid, 2019) Deze maatregelen hebben naar verwachting een remmend effect op de verspreiding van het virus. De maatregelen die de Nederlandse overheid tot nu toe heeft genomen zijn:

Op individueel niveau:

- Blijf zoveel mogelijk thuis.
- Houd altijd afstand van anderen (minimaal 1,5 meter) en vermijd sociale activiteiten en groepen mensen.
- Als u kucht, hoest en/of verkouden bent: blijf thuis.

In het openbare leven:

- Alle evenementen met een vergunnings- en meldplicht zijn verboden tot 1 juni.
- Alle andere samenkomsten worden tot en met 6 april verboden.
- Publieke locaties zoals musea, concertzalen, theaters, sportclubs blijven gesloten tot en met 6 april.
- Winkels, markten en het openbaar vervoer zijn verplicht om maatregelen te nemen om ervoor te zorgen dat mensen afstand houden.
- Het uitoefenen van alle vormen van contactberoepen wordt verboden tot en met 6 april, voor zover er geen 1,5 meter afstand tot de klant gehouden kan worden.
- Alle eet- en drinkgelegenheden zijn dicht tot en met 6 april. Bezorgen en afhalen blijft mogelijk.
- Casino's, sport- en fitnessclubs, sauna's en sexclubs sluiten tot en met 6 april.
- Scholen en kinderdagverblijven zijn dicht tot en met 6 april.

Al deze maatregelen hebben niet alleen een remmend effect op de verspreiding van het virus. Ze hebben ook een impact op de Nederlandse en de Doesburgse economie.

In dit onderzoek naar de gevolgen van het Corona-virus op de Doesburgse ondernemers, uitgevoerd door Ondernemershuis Hanzegilde, worden de eerste gevolgen van dit virus voor de Doesburgse ondernemers, de maatregelen die zij tot nu toe hebben genomen en de verwachte gevolgen beschreven.

Het onderzoek is uitgevoerd in de periode 22 maart tot en met 27 maart. In deze periode vulden 70 ondernemers uit Doesburg of omgeving de online vragenlijst in. De vragenlijst is verspreid via Doesburgdirect, LinkedIn, facebook en www.centrumbelangdoesburg.nl. Tevens is gevraagd de enquête zo veel mogelijk te delen onder (Doesburgse) ondernemers

2. Een online verkenning naar de gevolgen voor Nederland

Hoewel er nog weinig onderzoek is gedaan naar de impact van de maatregelen, is al wel duidelijk dat de impact groot zal zijn. Het CPB heeft in 4 scenario's de mogelijke gevolgen van Corona op de economie in beeld gebracht (CPB, 2020). Studio Overmorgen (2020) heeft 21 experts gevraagd naar hun visie over de impact van de huidige Corona crisis. En De Groot (2020) heeft onderzoek gedaan onder MKB-bedrijven in Limburg.

De experts in het onderzoek van Studio Overmorgen geven aan dat zij zien dat een aantal bedrijven op dit moment floreert, maar dat er veel bedrijven te maken hebben met een enorme daling in hun omzet. Uit onderzoek, uitgevoerd door Zuyd Hogeschool (De Groot, 2020) onder het MKB in Limburg, blijkt dat de impact van de coronacrisis als groot tot zeer groot wordt ervaren (70% van de respondenten). Ongeveer de helft van de bedrijven verwacht binnen een half jaar in de financiële problemen te komen, ongeveer 1 op de 5 bedrijven vreest zelfs voor het voortbestaan van zijn bedrijf.

In alle scenario's verwacht het CPB (2020) een recessie. Deze verwachting wordt onderschreven door Knobben (Omroep Gelderland, 2020). Knobben is van mening dat het probleem van twee kanten komt. Aan de ene kant kunnen ondernemers hun goederen en diensten sinds de maatregelen niet langer aanbieden. Aan de andere kant geven mensen minder uit, omdat ze zich zorgen maken over hun inkomen. De steun die de overheid heeft toegezegd aan ondernemers, gaat er in de nabije toekomst voor zorgen dat er nieuwe bezuinigingen gaan komen (Boot et al. 2020; Omroep Gelderland, 2020), want doordat de maatregelen voornamelijk zijn gericht op inkomensondersteuning (Boot et al., 2020), groeit de staatschuld. Kijkend in Europees verband dan valt op dat de genomen maatregelen weinig gecoördineerd zijn en op nationaal niveau (Boot et al., 2020).

De Corona-crisis maakt ook de tweedeling op de arbeidsmarkt zichtbaar (Studio Overmorgen, 2020): mensen die zich bevinden op de primaire arbeidsmarkt, waar vaste contracten zijn en/of goede inkomsten. En mensen op de secundaire arbeidsmarkt, waar de tijdelijke banen en slecht betaalde zzp'ers zich bevinden. Deze kwetsbare groep heeft in de eerdere tijden te weinig kunnen sparen en kan een langdurige periode zonder inkomen niet overbruggen.

Positieve effecten die de experts nu zien (Studio Overmorgen, 2020) zijn de omslag naar online werken, nieuwe producten en diensten die ontwikkeld worden. Veel mensen ontwikkelen hun digitale vaardigheden. Het belang van de nabijheid van anderen wordt nog eens benadrukt: psychologen, docenten en ook andere beroepsgroepen: zij kunnen hun werk alleen goed uitvoeren in de nabijheid van anderen.

Na de Coronacrisis verwachten experts (Studio Overmorgen, 2020) dat er meer balans komt in online werken en fysiek werken op kantoor. Online werken vraagt ook een andere vorm van leiderschap, meer op basis van vertrouwen.

De experts geven aan Studio Overmorgen aan dat ze niet verwachten dat na de Coronacrisis alles weer terugkeert naar normaal (Studio Overmorgen, 2020). Of zoals Den Uyl al zei na de oliecrisis: „Zo bezien keert de wereld van voor de oliecrisis niet terug. Bepaalde uitzichten vallen weg, maar ons bestaan hoeft er niet ongelukkiger door te worden.” (NRC, 2020)

3. Resultaten

Hieronder worden eerst de kenmerken van de respondenten kort besproken, waarna de resultaten van het onderzoek worden weergegeven.

Kenmerken respondenten

In totaal hebben 63 van de 810 ondernemers (allecijfers, 2020) in Doesburg meegedaan aan de enquête. 7 deelnemers kwamen van buiten Doesburg. 47 van het totale aantal respondenten hebben een eenmanszaak, 18 respondenten hebben 2 tot 5 medewerkers, 4 hebben 5 tot 10 medewerkers en 1 heeft er 10 tot 25 medewerkers. De grotere bedrijven zijn niet vertegenwoordigd in deze resultaten. 60 Respondenten hebben een bedrijf in Doesburg; 1 in de gemeente Zevenaar; 1 in de gemeente Bronkhorst en 1 in de gemeente Rheden. 7 respondenten hebben hun bedrijf elders gevestigd.

De agrosector en de groothandel zijn niet vertegenwoordigd in dit onderzoek. Wel vertegenwoordigd waren de volgende sectoren:

Antwoord	Antwoorden
agrosector	0
bouwnijverheid	2
detailhandel & ambachten	35
groothandel	0
Horeca, catering, sport & recreatie	4
Industrie	2
Kunst & cultuur	4
onderwijs	1
vervoer	1
zakelijke en persoonlijke dienstverlening	14
zorg	7

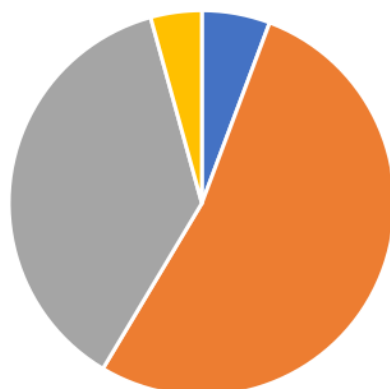
Tabel 1: vertegenwoordiging sectoren

Uit het onderzoek komt naar voren dat meer 80% van de ondernemers een negatieve invloed van de huidige maatregelen ter bestrijding van het Corona virus op de bedrijfsvoering ervaart. Slechts 7 van de 70 respondenten ziet nieuwe kansen in de huidige crisis. Het merendeel (85%) heeft te maken met een omzet daling. Steun van de overheid wordt wel ervaren en de voorlichting is aanwezig. Echt overtuigend positief zijn ondernemers daar nog niet over.

	Geheel niet	niet	neutraal	eens	zeer mee eens	n.v.t
De huidige maatregelen hebben een negatieve invloed op mijn bedrijf	2	5	6	20	37	0
De huidige maatregelen geven mijn bedrijf nieuwe kansen	26	21	16	5	2	0
De huidige maatregelen leiden tot omzetsdaling	1	4	5	15	45	0
Ik ervaar in deze periode veel steun van de overheid	4	6	40	18	1	1
Ik word goed voorgelicht over steun vanuit de overheid	3	9	24	29	4	1

Tabel 1: stellingen over de impact van de corona maatregelen

Op de vraag ‘hoe lang denkt u dat deze crisis duurt?’ verwachten de meeste respondenten enkele maanden tot een jaar.

■ enkele weken ■ enkele maanden ■ half jaar tot een jaar ■ anders, namelijk...

Afbeelding 1: Hoe lang denkt u dat deze crisis duurt?

De meeste respondenten hebben diverse maatregelen getroffen in de strijd tegen Corona. De maatregelen zijn op te delen in verschillende groepen (zie bijlage 2 voor alle antwoorden):

- Thuiswerken en binnen blijven. Online werken, videobellen, regulier bellen, maar ook staken van de werkzaamheden vallen hieronder
  - Hygiëne maatregelen op de werkplek, zoals een scherm bij de kassa, geen zelfbediening, afstands-strepen op de vloer, extra schoonmaken, enkel pinbetalingen accepteren.
- Aanpassing van de openingstijden. Hieronder vallen beperkt open, al dan niet op afspraak of met een maximum aantal klanten met als doel de 1,5 meter afstand te kunnen bewaken.
- Op aangeven van de overheid gesloten.

Om de economische gevolgen van de maatregelen op te kunnen vangen hebben 23 respondenten geen aanvullende maatregelen getroffen. Enkele respondenten geven expliciet aan dat dit voor hen ook niet nodig is. Andere respondenten geven aan de mogelijke maatregelen nog te onderzoeken. Maatregelen die respondenten al getroffen hebben zijn (zie bijlage 3):

- Kostenverlaging, door het aanpassen van afspraken met leveranciers en huurbazen, of hierover in gesprek zijn, arbeidstijdverkorting aanvragen, minder inkopen te doen bij leveranciers.

- Intensivering van commerciële activiteiten, zoals gratis bezorging, webshop opzetten, meer aanwezig op facebook en instagram.
- Richten op behoud bestaande klanten: geannuleerde opdrachten verschuiven, in overleg gaan met opdrachtgevers.
- Aanspreken eigen buffer.
- Uitstel van betaling aangevraagd.

Respondenten besparen ook op de privé-uitgaven door abonnementen, zoals op de krant, stop te zetten. Diverse respondenten geven aan gebruik te gaan maken van de door de overheid beloofde ondersteuning, zoals inkomensondersteuning en uitstel van belasting. Een enkeling heeft besloten het bedrijf te stoppen.

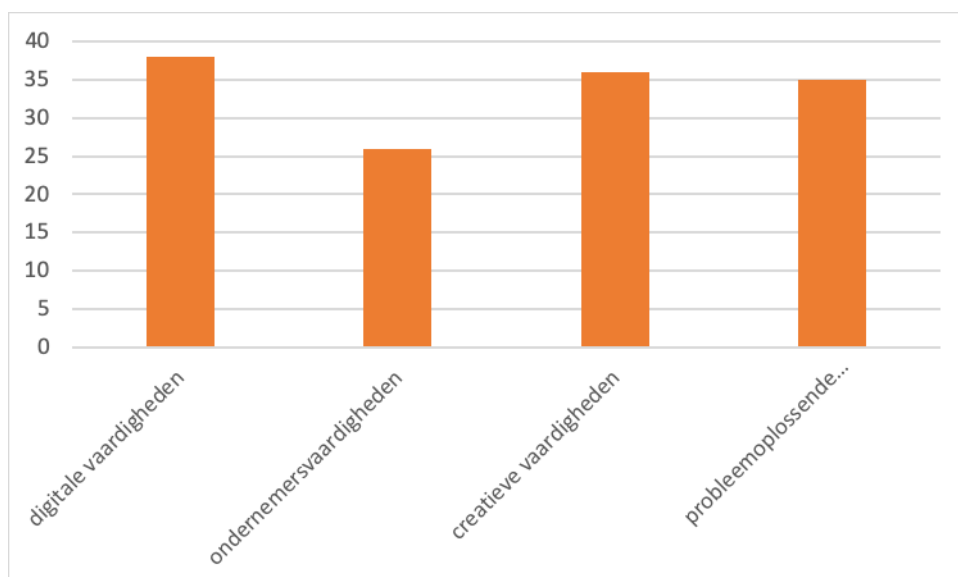
De respondenten kijken niet alleen naar de kostenkant, maar ook naar nieuwe producten en diensten. Hoewel niet alle respondenten in staat zijn om nieuwe producten of diensten te ontwikkelen in zo'n korte tijd of door gebrek aan middelen, zijn er toch al diverse initiatieven genomen (zie bijlage 4).

Enkele initiatieven zijn:

- (gratis) thuisbezorgen
- Maken van voordeelpakketten of het bieden van korting op bestaande producten
- Nieuwe online diensten, zoals coaching op afstand, webshop
- Vernieuwen van de website
- Private shopping
- Versterken van de band met bestaande klanten door iedere klant telefonisch te benaderen

Verschillende respondenten geven aan nog in de brainstormfase voor nieuwe producten of diensten te zitten.

Meer dan de helft van de respondenten zet digitale vaardigheden, creatieve vaardigheden en probleemoplossende vaardigheden in om deze crisis het hoofd te bieden. Ruim een derde gebruikt (daarnaast) ondernemersvaardigheden. Andere vaardigheden die genoemd werden zijn het hebben van een toekomstvisie, kijken naar wat er kan en het hebben van een toekomstvisie. Ook werd support van andere ondernemers genoemd.

Afbeelding 2: welke (nieuwe) vaardigheden heeft u ingezet in deze crisis?

Op de vraag of ze de toekomst met vertrouwen tegemoet zien antwoord vier op de tien respondenten positief. Ongeveer 3 op de 10 respondenten is minder positief. Wel verwachten de

meeste respondenten (ongeveer de helft) dat de gevolgen voor hun bedrijf op langere termijn groot zullen zijn.

	geheel mee oneens	mee oneens	neutraal	mee eens	geheel mee eens
Ik zie de langere termijn met vertrouwen tegemoet	10	14	18	23	5
De gevolgen voor mijn bedrijf op langere termijn zullen klein zijn	18	17	22	12	1

Tabel 2: Wat is uw mening over de langere termijn gevolgen?

Bij de laatste vraag hadden respondenten de gelegenheid om zelf opmerkingen te plaatsen (zie ook bijlage 5). Hieruit blijkt dat het is nu al lastig voor veel ondernemers is om inkomsten te genereren, toch is de werkelijke impact nog niet zichtbaar. De impact zal mede afhangen van de duur van de maatregelen. De steunmaatregelen van de overheid zijn meer dan welkom. Respondenten zien hierbij graag dat alle ondernemers die te maken krijgen met de directe dan wel indirecte gevolgen van de maatregelen hiervoor in aanmerking komen.

Maar bovenal wensen de respondenten iedereen toe om met goede gezondheid uit de huidige crisis te komen. Ze wensen iedereen veel kracht toe in deze moeilijke tijd.

Advies

We adviseren om de onderzoeksresultaten breed te verspreiden, zodat ondernemers zicht krijgen in elkaars situatie en handelingswijzen. Zo kunnen Doesburgse ondernemers leren van elkaar. Online mogelijkheden om met elkaar te sparren, en zo elkaar te steunen en op nieuwe ideeën te brengen vergroot de veerkracht van de individuele ondernemer en daarmee van Doesburg als geheel. Om dit te realiseren zou een online omgeving ingericht kunnen worden in de vorm van een forum.

Daarnaast adviseren we de gemeente om regelmatig te inventariseren bij de ondernemers in Doesburg wat de impact is van de huidige crisis, en welke mogelijkheden en kansen gezien worden. Hierbij dient de focus niet alleen te liggen op de ondernemers in de binnenstad, maar ook ondernemers daarbuiten meegenomen te worden.

Voor de actuele financiële regelingen verwijzen we de ondernemers graag naar de gemeente Doesburg: <https://www.doesburg.nl/coronavirus-en-doesburgse-ondernemers>

Bronnenlijst

Alle cijfers, <https://allecijfers.nl/gemeente/doesburg/> bekeken op 27 maart 2020

Boot, A. W., Carletti, E., Kotz, H. H., Krahn, J. P., Pelizzon, L., & Subrahmanyam, M. G. (2020). *Corona and financial stability 2.0: Act jointly now, but also think about tomorrow* (No. 79). SAFE Policy Letter.

De Groot, S. (2020), Rapportage Coronacrisis MKB, gedownload van <http://www.lvw.nl/lists/nieuws/artikel.aspx?ID=580&Source=/default.aspx> op 27 maart, 2020

NRC, <https://www.nrc.nl/nieuws/2020/03/16/in-crisistijd-wordt-het-leiderschap-van-de-premier-getest-a3993908> bekeken op 27 maart, 2020

Omroep Gelderland, <https://www.omroep gelderland.nl/nieuws/2441700/Coronacrisis-leidt-onherroepelijk-tot-recessie-zegt-hoogleraar-Radboud-Universiteit> bekeken op 27 maart 2020

Studio Overmorgen (2019), https://www.getrevue.co/profile/jarno/issues/corona-21-professionals-over-de-huidige-en-toekomstige-impact-236200?utm_campaign=Issue&utm_content=view_in_browser&utm_medium=email&utm_source=Trending+in+Tech bekeken op 27 maart, 2020

Rijksoverheid (2019), <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/veelgestelde-vragen-over-de-aanpak-van-het-nieuwe-coronavirus-in-nederland> bekeken op 27 maart, 2020

RIVM (2019), <https://www.rivm.nl/coronavirus/covid-19> bekeken op 27 maart, 2020

Bijlage 1 Vragenlijst

Impact Corona op Doesburgse Ondernemers

Beste Doesburgse ondernemer,
Dank u dat u de moeite wil nemen om deze enquête in te vullen. Door het invullen van deze 5-10 minuten durende enquête, helpt u om een beeld te krijgen van de invloed van Corona op de Doesburgse ondernemers.
Met vriendelijke groet,
Ondernemershuis Hanzegilde

1. De overheid heeft verschillende maatregelen getroffen om het Coronavirus onder controle te houden. In hoeverre bent u het eens met de onderstaande stellingen?

Vraag instructies: Selecteer één antwoord in elke rij

	Geheel niet	niet	neutraal	eens	zeer mee eens	n.v.t
De huidige maatregelen hebben een negatieve invloed op mijn bedrijf	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De huidige maatregelen geven mijn bedrijf nieuwe kansen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
De huidige maatregelen leiden tot omzetzakking	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik ervaar in deze periode veel steun van de overheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ik word goed voorgelicht over steun vanuit de overheid	☐	☐	☐	☐	☐	☐

2. Hoe lang denkt u dat deze crisis duurt?

Vraag instructies: Selecteer één antwoord

- enkele weken
- enkele maanden
- half jaar tot een jaar
- anders, namelijk...

3. Welke maatregelen heeft u getroffen in uw bedrijf m.b.t. Corona?

4. Welke maatregelen heeft u getroffen m.b.t de economische gevolgen?

5. Welke nieuwe producten of diensten heeft u bedacht?

6. Welke (nieuwe) vaardigheden heeft u ingezet in deze crisis?

Vraag instructies: Selecteer één of meer antwoorden

- digitale vaardigheden
- ondernemersvaardigheden
- creatieve vaardigheden
- probleemoplossende vaardigheden
- Antwoord
- Andere, namelijk...
- geen

7. Wat is uw mening over de lange termijn gevolgen

Vraag instructies: Selecteer één antwoord in elke rij

	geheel mee oneens	mee oneens	neutraal	mee eens	geheel mee eens
Ik zie de langere termijn met vertrouwen tegemoet	☐	☐	☐	☐	☐
De gevolgen voor mijn bedrijf op langere termijn zullen klein zijn	☐	☐	☐	☐	☐

8. Wat is de omvang van uw organisatie

Vraag instructies: Selecteer één antwoord

- Eenmanszaak
- 2-5 medewerkers
- 5-10 medewerkers
- 10-25 medewerkers
- 25-50 medewerkers
- 50-100 medewerkers

meer dan 100 medewerkers

9. In welke branche bent u actief

Vraag instructies: Selecteer één antwoord

- agrosector
- bouwnijverheid
- detailhandel & ambachten
- groothandel
- Horeca, catering, sport & recreatie
- Industrie
- Kunst & cultuur
- onderwijs
- vervoer
- zakelijke en persoonlijke dienstverlening
- zorg

10. Waar is uw bedrijf gevestigd?

Vraag instructies: Selecteer één antwoord

- Gemeente Doesburg
- gemeente Zevenaar
- Gemeente Bronckhorst
- Gemeente Rheden
- Elders

11. Als u nog opmerkingen heeft, kunt u ze hier plaatsen

Bijlage 2: Antwoorden op de vraag 'welke maatregelen heeft u getroffen in uw bedrijf m.b.t. Corona?'

- (2x) thuiswerken
- Binnen blijven
- richtlijnen van rivm en klanoten gerespecteerd.
- omdat ik als zzp'r naast de winkel ook nog werkzaam ben in de zorg heb ik besloten de winkel te sluiten en workshops af te blazen. Ik werk in de zorg met zeer kwetsbare cliënten. In de zorg ben ik ook werkzaam als zzp'r. Hierin werk ik momenteel met alle huidige voorschriften.
- spuig scherm bij kassa, geen zelfbediening bij de chocolade
- Gesloten, volledig. Geen mogelijkheid tot diensten anders aanbieden
- (2x) Geen
- Extra hygiëne, openingstijden aangepast
- Veel werk doen nu het nog kan
- Ik had een kleine buffer. Geen training en coaching meer zo lang de maatregelen van kracht zijn. Nu contacten warm houden en online mogelijkheden onderzoeken
- Op afstand werken
- (3x) Thuis werken
- Zelf quarantaine, alles loopt door. Goede periode voor ontwikkeling
- afstand, telewerken, telemeetings
- Plexiglas rode strepen
- Hygiëne, sluiten van de praktijk
- zoals opgelegd is door de overheid
- Aanpassen planning
- Personeel thuis, meer bezorgen, horecagedeelte dicht, nog betere hygiëne
- Sluiten
- Deurbeleid max aantal klanten, pinnen, heel strenge hygiëneregels
- Geen, ben nog in beraad hoe dit te gaan uitvoeren
- Gratis verzenden minder mensen tegelijk binnen desinfecteren van apparaten spullen bezorgen en thuis laten passen een scherm boven de toonbank uitstel van betaling aangevraagd bij leveranciers bijstand aangevraagd
- 1,5 mtr afstand, hygiëne, Max 3 personen, private shopping, gratis bezorgkosten
- (2x) Sluiting
- Thuis werken, geen klanten bezoeken
- Deurbeleid, schoonmaken, desinfecteren, afstand
- Afstand hygiëne
- Afstand posters en afscherming werkplek
- Scherm. Reinigingsgel voor handen, vaker handen wassen, afstand, maar 2 klanten in de winkel, openingstijden aangepast.
- Fysiotherapie
- afstand, ontsmetten, deurbeleid
- Deur gesloten houden. Klant op afspraak
- Extra schoonmaken, schermen bij balie, aanduiding op de grond en op etalage en in de winkel. Vaak handen wassen, poetsen van pin-apparatuur
- Hygiene, afstand, pin
- Nog hygiënischer te werk en winkel alleen open op afspraak
- Sluiting. Ik kan geen 1,5 afstand houden in mijn beroep.
- Duidelijkheid omtrent de omgang met de situatie i.c.m bedrijfsvoering
- Volgens de richtlijnen van het rivm. 1,5 meter afstand, desinfecteren, pinbetalingen, niet meer dan 3 pers in winkel, halve werkdagen.
- Voor geen oogmetingen/lens controles meer uit, geen bril verkoop
- Kuchscherm, nog meer schoonmaken dan normaal, strenger deurbeleid, zieke medewerkers naar huis sturen, latex handschoenen dragen
- Veel hygiëne
- Ik heb de genoodzaakt moeten sluiten i.v.m de ruimte en ziekte

- Alles wat voorgeschreven is, afstand markering, desinfecteren, schermen bij de kassa, en op meerde plekken in de winkel informatie borden.
- Ben eerder gesloten daar klanten geen afstand houden
- online contact patiënten ipv in de praktijk
- werken vanuit huis
- Winkel open op afspraak Max 2 klanten tegelijk in de winkel
- Plexiglasafscheiding, vloerstickers tbv ruimte klanten, bezorgservice, ontsmetting
- Ik heb contact via beelbellen
- sluiting
- Afstand
- Standaard opgeven beleid van de overheid
- Mijn bedrijf is gesloten
- Geen direct contact meer. Veel bellen
- Bezorgen
- Thuiswerken personeel, werk spreiden
- Eigenlijk nog niks dit komt dat we toeleveringsbedrijf zijn.
- Er zijn geen activiteiten meer dus liggen we stil
- Mijn online netwerk uitbreiden
- Nog geen, overweeg online aanbod te doen
- Rivm richtlijnen
- Zoveel mogelijk binnen blijven, meer onlinecontact.
- er zijn geen maatregelen voor getroffen we zagen het niet aan komen
- Weinig, omdat ik lopende opdrachten heb.

Bijlage 3: Welke maatregelen heeft u getroffen m.b.t. de economische gevolgen?

- (2x) geen
- Geen. Kan omzetverlies niet ombuigen.
- Kostenverlagingen ingezet, commerciële activiteiten geïntensiveerd
- Nog niets, kunnen het nog even uitzingen maar moet niet te lang duren.
- gratis bezorgen
- (9x) Geen
- (2x) Nog niets
- Eerder al gezorgd voor een forse buffer
- Kleine buffer en vraag ondersteuning ZZP aan, zodra dit mogelijk is.
- zzp support,
- Uitstel v betaling aangevr
- Afspraken leveranciers aanpassen
- Nu nog niet, bezig te onderzoeken
- Overleg met huurbaas, personeel thuis, abonnementen stop gezet, krant enz
- Steun vragen
- Minder inkoop voor pasen gedaan
- aanvraag bijstand zzp gemeente
- (2x) Bijstand aangevraagd
- Spaargeld aanbreken.
- Geld opzij leggen
- Webshop aan het optuigen
- Met FB en instagram
- Minder personeel, online en dan ook onder verzendkosten. Kortere openingstijden
- Werkijdverkorting voor personeel
- uitstel van betalingen gevraagd. soms positieve reactie, soms negatief
- Bedrijf binnenkort opheffen
- Geen, niet van toepassing
- Openingstijden aangepast
- Webshop opnieuw ingericht
- Online verkoop
- Werkijdverkorting aangevraagd
- (3x) Nog geen
- Uitstel belasting , arbeidstijdvergoeding aangevraagd , leveranciers uitstel levering
- Uitgave zo laag mogelijk houden
- Niet
- Bbz aangevraagd
- Niet van toepassing
- Deur winkel dicht en vervolgens op afspraak
- Ik heb nog een opdrachtgever die doorgaat. Dit houdt ons net op de benen. En ik onderzoek de mogelijkheden van de tegemoetkoming voor zzp-ers.
- Inkopen stop, zoveel mogelijk lopende adviezen uitwerken
- Op dit moment niet noodzakelijk
- Gelukkig nog inkomen via werkgever
- bijstand
- Uitstel betaling btw
- Vragen huurverlaging
- Gratis bezorgen binnen Doesburg
- Geen inkomen meer dus graag steun van de gemeente
- Minder uitgeven. Reserve aanbreken
- Bezuinigen op personeelskosten!

- Steun loon bij overheid vragen, uitstel belasting
- Kosten structuur in de gaten houden
- Zoveel mogelijk kosten besparen en proberen geannuleerde opdrachten te verschuiven
- In overleg gaan met mijn opdrachtgevers en samen oplossingen te zoeken
- Vaste kosten reduceren
- Inzetten van eigen creativiteit en benutten van 'rustige' tijd om na te denken over producten/optimalisering (om na deze periode hopelijk schade beetje in te halen)
- niet te bepalen
- Uitgaven bijgesteld en gekeken of er andere omzetbronnen aangeboord kunnen worden.

Bijlage 4: “Welke nieuwe producten of diensten heeft u bedacht?”

- geen
- (16x) Geen
- Evt thuisbezorgen.
- Bezorgen van wat we aanbieden in een voordeelpakket
- Nog geen nieuwe diensten, programma voor online lag al klaar
- Coaching op afstand, verder nog aan het beraden wat kan en past.
- exponentieel ontwikkelen
- Niet mogelijk
- Webshop even meer aandacht
- Online diensten
- Bezorgen uitbouwen dmv vernieuwde website
- (2x) Niet
- Bestellen en afhalen en thuisbezorgen
- online cursus met korting aanbieden
- nvt
- Gratis verzending en passen thuis en private shopping
- Private shopping, gratis bezorging
- Verkoop via www
- Uitzoeken of recycling in onze branche kan
- Privé shoppen
- Bestellen zonder verzendkosten. Social media
- E health
- hebben 2 panden. gaan nu 1 inrichten als outlet
- Voldoende nieuwe modellen op de tekentafel
- Vaker bezorgen
- Geen, middelen ontbreken
- Online
- Niks
- Webshop in de maak
- Thuis bezorgen
- -
- Wasrdebon
- Gratis verzending bij online bestelling
- Bezorging uitgebreid
- (3x) Nvt
- Online logopedie
- Ben bezig met het ontwikkelen van een online training.
- Webshop bouwen zodra ik niet verder kan met mijn opdrachten
- Bezorgservice
- personal shopping
- Gratis bezorgen
- Bezorging aan huis
- Bezorg
- Gebeld met iedere klant van ons om te kijken hoe we elkaar in deze tijd kunnen versterken
- Nieuwe manier van repeteren met koren onlune
- Online adviesgesprekken - sparren met ondernemers
- Nu nog geen... (er moest eerst privé nog e.e.a. geregeld worden om optimale voorwaarden thuis te creëren)
- niet bedacht maar wel op zoek naar andere project
- nog niets

Bijlage 5: “Als u nog opmerkingen heeft, kunt u ze hier plaatsen”

- nope
- De werkelijke impact is nu nog niet goed zichtbaar
- Als zzp'er met een pedicure praktijk (die dus ondertussen al bijna 2 weken gesloten is) zijn er bijna geen mogelijkheden om toch inkomen te genereren
- Alle in goede gezondheid hier uit komen, groet Wilfred
- Snel steunmaatregelen
- De crisis voor veel ondernemers hangt samen met de duur van de maatregelen. Hopelijk valt de economische maar vooral de humane schade mee
- Graag zsm hulp van economische zaken
- Waarom krijgt bijv. de horeca eenmalig € 4000 en kan dmv catering omzet blijven genereren terwijl de gewone winkelier alleen maar bijstand krijgt en in zijn winkel de hele dag geen klant krijgt omdat die thuis moeten blijven van onze regering ?
- Steun vanuit overheid wordt gewaardeerd, maar wellicht niet afdoende. Op dit moment nog te weinig details bekend om er uberhaupt op te kunnen rekenen. Duur van de crisis is allesbepalend. Jammer dat overheid onderscheid maakt tussen direct getroffen en indirect getroffen. Schade indirect kan soms omvangrijker zijn.
- Hoop dat we hier met zijn alle gezond en wel uitkomen ! Ook zakelijk
- Positief verder gaan kansen zien en per dag kijken
- Door de verscherpte maatregelen heb ik mijn shiatsupraktijk moeten sluiten, waardoor mijn inkomsten gestopt zijn.
- Heel veel kracht voor iedereen in deze bijzondere tijd! Het gaat voorbij...
- wacht op ondersteuning vanuit de gemeente
- Laten we zoveel als kan diensten en boodschappen bij plaatselijke bedrijven doen